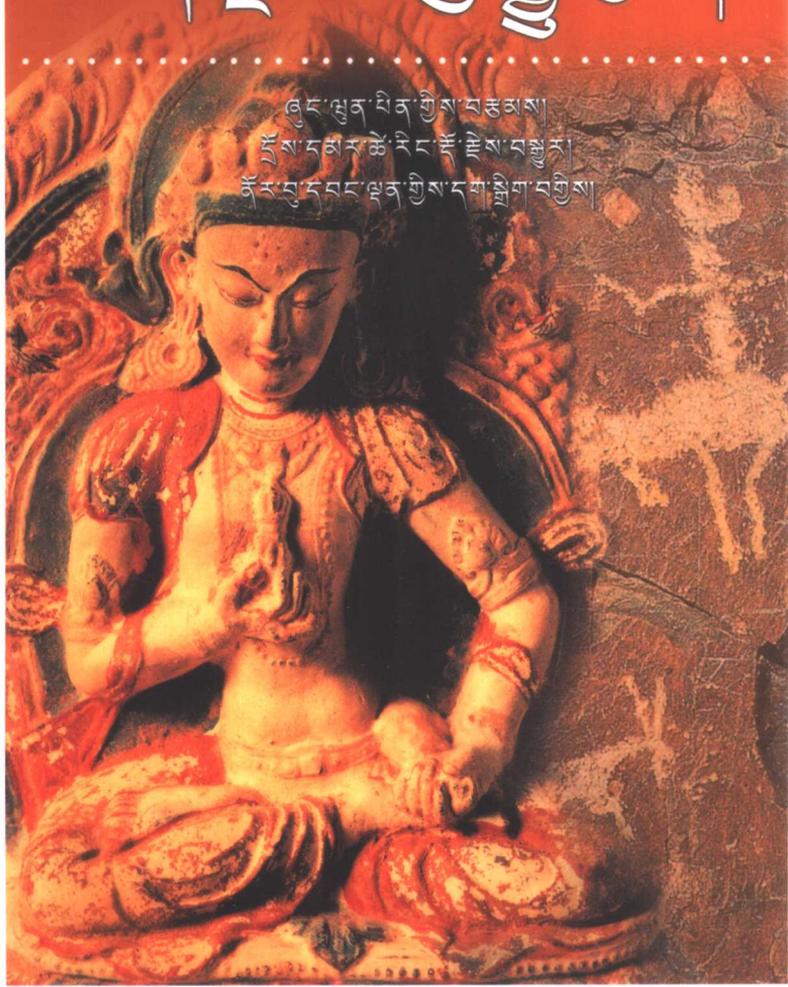

ཡུང་གོའི་འོད་ལྷོང་ལ་བྱི་གཞི་ཚའི་གནས་ཚུལ་སྐོར་བྱི་དཔེ་ཚོགས།

བོད་ལྷོང་ལ་བྱི་གཞི་ཚའི་ཡུང་གོ

འུམ་ལྷོང་ལ་བྱི་གཞི་ཡུང་གོ།
འུམ་ལྷོང་ལ་བྱི་གཞི་ཡུང་གོ།
འུམ་ལྷོང་ལ་བྱི་གཞི་ཡུང་གོ།

ཡུང་གོ་ཡུང་གོ་ཡུང་གོ་ཡུང་གོ།

图书在版编目(CIP)数据

西藏艺术 / 熊文彬著. —北京: 五洲传播出版社,
2005.8
ISBN 7-5085-0762-2

I. 西… II. 熊… III. 艺术—概况—西藏—藏文
IV. J12

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2005) 第 091473 号

《中国西藏基本情况丛书》

主 编: 郭长建 宋坚之
副 主 编: 雷 珈
责任编辑: 荆孝敏
编辑助理: 李卫锋
摄 影: 土 登 车 刚 杜泽泉 陈宗烈
张 鹰 赵远志 唐召明 等
版式设计: 杨 津

中国西藏基本情况丛书—西藏艺术

(藏文版)

翻 译: 才让道吉
校 对: 诺布旺丹

五洲传播出版社

地址: 中国北京海淀区莲花池东路北小马厂6号
邮编: 100038
电话: 58891280 网址: www.cicc.org.cn

开本: 140 × 210mm 1/32 印张: 7
2005年8月第一版 印数: 1-3000
ISBN 7-5085-0762-2 J·296
定价: 48.00元

དཀར་ཆེད་

ཕྱོད་པའི།	1
གཅིག་ བོད་རྒྱལ་ཆེད་ཀྱི་རིག་གནས་ཞིང་ལ།	1
གཉིས། རྒྱལ་ཕྱི་ལ་ཅན་ཀྱི་མོན་པོའི་རིག་གནས།	3
གསུམ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུང་ཀྱི་གཞི་ཆའི་གནས་ཚུལ།	9
བཞི། བོད་རྒྱལ་ཆེད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཞི།	23
ཕྱོད་པའི་རྒྱུ་ལྡན་པའི་ཕྱོད་པའི་རྒྱུ་ལྡན་པ།	37
གཅིག་ གནའ་མོའི་བང་ཚེའི་བརྗོད་བྱ།	38
གཉིས། དམོན་པོའི་འདུ་གསུམ།	45
གསུམ། སྐབས་བརྗོད་བྱ།	62
བཞི། བོད་ཀྱི་འདུ་གསུམ།	78
ཕྱོད་པའི་རྒྱུ་ལྡན་པའི་ཕྱོད་པའི་རྒྱུ་ལྡན་པ།	84
དང་པོ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བཟུང་འཁོར་བའི་བརྗོད་བྱ་ཆེད་ཀྱི་	
འཕེལ་རྒྱུ་གནས་ཚུལ།	86
གཉིས། རྒྱལ་ལ་རིག་གནས་བཟོ་བའི་བརྗོད་བྱ་ཆེད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཆེད་ཀྱི།	95
གསུམ། འཁོར་བའི་བརྗོད་བྱ་ཆེད་ཀྱི་རྒྱུ།	106
བཞི། རྒྱལ་ལ་བརྗོད་བྱ་ཆེད་ཀྱི་རྒྱུ།	115

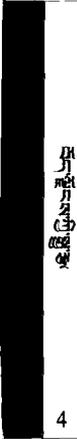

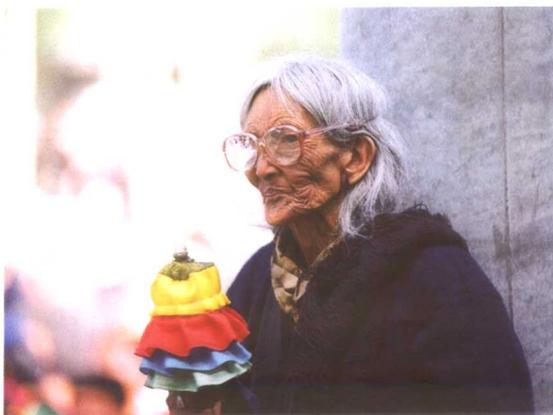

མེས་དབེན་པའི་རྒྱལ་པ་ལྟར་མཚོར་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན།
 ལྷ་འདྲེ་མིས་མིའི་རིགས་དབང་དུ་བརྒྱུད་ཡོད་པ་མ་ཟད་
 བ་ན་མི་རང་ཉིད་ལྱང་ལྷ་འདྲེས་གསར་བཟོ་བྱས་པར་
 འདོད། དུས་དེར་ལྷ་ཚོད་སློལ་མཁས་དབང་རྒྱུད་ལྱེད་
 པའི་བཅའ་པོ་རྣམས་ནི་“གནམ་གྱི་རྒྱས་”ཉེ་ལྷ་མི་རྒྱས་
 པོ་ཡིན་པར་འདོད། བཅའ་པོ་ནི་ལྷ་ཚོད་གསལ་ལྷ་མི་
 ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ཤིང་རྒྱ་གཤེགས་རྗེས་སུ་
 གནམ་གྱི་ཐེམ་སྐྱེས་སམ་དམ་བཤུ་བཤུ་ལ་འདུས་ནས་སྤྱིར་ལྷ་
 ཡུལ་དུ་ཐེབས་འགོ་བ་ཡིན། མིའི་ལས་དབང་ཡང་
 ལུས་སྤེང་དུ་གནས་ཡོད་པའི་དགུ་ལྷ་དང་ཕོ་ལྷ་གཉིས་
 ལྱིས་ཁ་ཕོ་སྤྱིར་བ་ཡིན་ལ་ལྷ་གཉིས་གི་སྤྱེད་ས་བཅོལ་
 རྒྱས་པ་ཉམས་པ་ཡིན་ན་མི་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་ཁ་བུལ་
 རྒྱས་འགོ་བ་ཡིན། མི་ཤི་རྗེས་མཚོན་སྤྱིན་མཚན་རྣམས་
 གཟབ་རྒྱས་འཚོགས་ནས་འཕོ་བ་ལྱེད་པ་ཡིན། ལྷ་
 མཚན་ནི་ཚོན་པོ་རྣམས་ལྱིས་མི་ལ་འཇིག་རྟེན་འདི་དང་
 ལྱི་མ་གཉིས་ཡོད་པའི་འདོད་ཚུལ་འཇོན་པ་ཤིད།
 འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མ་ནི་རྒྱག་བསྐལ་དང་སྤྱན་ནག་གི་འཇིག་
 རྟེན་ཡིན་ལ་མི་ཤི་རྗེས་སུ་མཚོན་འདུལ་བྱས་ན་ད་
 གཟོད་གང་དེའི་རྣམ་ཤེས་སྤོང་ནག་དང་རྒྱག་བསྐལ་གྱི་
 འཇིག་རྟེན་ནས་སྤྱིར་དྲངས་ནས་མཚོ་ཤིས་ལྷ་ཡུལ་དུ་
 འགོ་བྱུང་བ་ཡིན། ལྷ་བ་འདི་དག་ཡོད་པའི་མང་
 གཞིའི་སྤེང་དུ་གཡུང་དུང་པོ་ན་གྱི་གཟོད་མའི་ལྷ་འདྲེ་མ་
 ལག་དང་ལྷ་བསྐྱེད་འདྲེ་འདུལ་གྱི་མཚན་རྣམས་མཚན་མཚན་ཞིག་

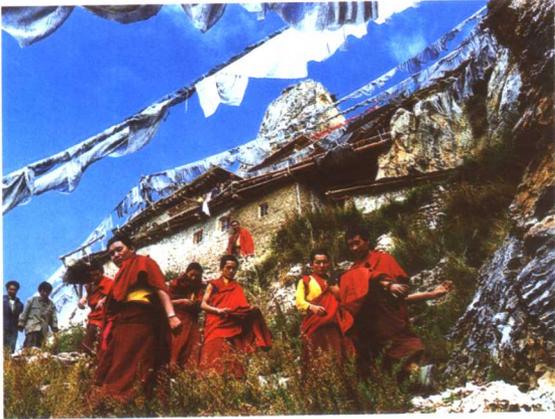

ཡོད་ལ་ ར་ མ་ ཡར་ འབྲིལ་ ཡོད། གཡག་ གི་ རོགས་
གཡོན་ ཏུ་ མི་ གཉིས་ བརྗོད་ ཡོད། དེའི་ རྒྱུ་ གྱི་ མི་
གཅིག་གིས་སུ་ བ་གྲོན་ཞིང་ ར་འ་ བ་རྒྱལ་ ར་ས་ ལངས་ ཡོད།
ལག་གཡས་ བ་ ཏུ་མ་ ལ་ བརྒྱག་ ར་ས་ གཡོན་ བས་ ཏར་ ཤིང་
རིང་ བོ་ གཅིག་ བརྒྱུང་ ཡོད་ བ་ ཡིན། རོག་ གི་ གཡོན་
ར་ས་ གཡས་ རྩོགས་ ར་སུ་ རླུ་ བ་ ཏར་ ཉི་ མ། སོ་ མའི་ མཚན་
མ་ རོགས་ ཡོད། གཡས་ རྩོགས་ གྱི་ ཏར་ མའ་ སར་ མི་ ཏར་ །
ཉི་ མ། ར་ རྩོད་ རོགས་ ཡོད། གཡག་ གི་ རོགས་
གཡས་ གཞོགས་ ར་སུ་ ཉ་ ཚེན་ བོ་ ཅིག་ བརྗོད་ ཡོད་ བ་ དེ་ མཚོ་
ར་ རྩེལ་ ར་ས་ རླུ་ བ་ ཏར་ ལྟར་ མཚོ་ ལ་ བྱ་ འབག་ རྩོན་
ཞིང་ ། མིའི་ རོང་ རོག་ ཏུ་ ཉ་ རྒྱང་ རྒྱང་ གསུམ་ རེར་ རིས་
ཡོད། ཉ་ ཚེན་ བོ་ དེའི་ གཡོན་ རོག་ ཏུ་ རབས་ རྩོ་ བརྒྱག་
བའི་ མི་ བཞི་ བརྗོད་ ཡོད་ ལ་ ར་ རྩོད་ བརྒྱ་ རེ་ གལ་ ལྟར་
བརྩིགས་ ཤིང་ ར་མ་ བ་ འདྲ་ ལ་ ཚང་ མའི་ ར་ ཚེ་ ཞིང་ རོང་
ར་ མཚོ་ ལ། རབས་ རོར་ བ། རྩོ་ བའི་ རྒྱན་ རིས་ ལ་
གཞུང་ རིག་ གི་ ར་ རིས་ ཡོད།

བླག་བརྗོད་ཀྱི་དཔེ་ལ་མ་ལགས།

རྫོང་གི་གཞོན་པ་མང་པོ་ལྷན་དུ་མི་གཉིས་ལྷག་ལ་ཚོན་པ།
 དུས་དེ་རིང་གཉིས་ཚུངས་པོ་ཡོད་པ། ལག་ལ་རྫོང་ཁོང་ལམ་
 གཏང་བུ་རྫོང་བུ་ཡོད་པ་བརྗོད་པོ་ཡོད། མི་འདྲ་ས་ནི་
 གཞོན་པ་ལྷན་གྱི་མི་སྡེ་ལྷན་པོ་ཞིག་གོན་པོ་ཡོད་པ་མཁོ་
 ལ་བུ་རྫོང་འཁྱུར་པོ་ཡོད། རིས་རོས་ལྷན་གྱི་འོག་ཀྱང་ལྷག་ལྷན་
 གཉིས་པ་བརྗོད་པོ་ཡོད་པ་བརྗོད་པ་ལས་ལྷག་པོ་༡༩༥ཡོད།
 རིས་རོས་ལྷན་གྱི་ལྷན་གཉིས་པ་ལ་བཞུགས་ན། རིས་རོས་
 འདྲི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ལྷན་པོ་ཡོད་པ། སོང་གི་
 ཉི་ལྷན་དང་པོ་མའི་མཚན་མ་རིས་རོས་རྫོང་ཅིག་ཡིན།
 འོག་གི་རིས་རོས་ལྷན་གྱི་ལྷན་པོ་ཡིན།

ལག་བརྗོད་པ་རི་མོ་འའི་ཁོང་གི་ལོན་པོའི་རྣམས་
 མཚོན་པའི་ལྷན་གྱི་ལྷན་པོ་ཡོད་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ཡོད་པོ་
 བ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་
 ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་

རྫོང་གི་གཞོན་པ་མང་པོ་ལྷན་དུ་མི་གཉིས་ལྷག་ལ་ཚོན་པ།

མའི་འོན་པོའི་བར་དུ་འབྲེལ་བ་མངོན་གསལ་ལྡན་པ་
 གསལ་པོར་མཚོན་པ་ཡིན། གནའ་པོའི་འོན་ཚོས་
 བར་དུ་རྩི་མོའི་ཁྲིད་དུ་ར་ལྷག་ནོར་གསུམ་དང་ལྷ་བ་
 སོགས་ཚོ་རྣམས་བཤམ་ནས་ཉེ་ཚོགས་ལ་མཚོན་ལྷོན་ལྷོད་
 པ་ནི་མཚོན་འབྲེལ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་ཞིང་པོ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལས་གཞན་མཚོན་ལྷོན་ལྷོད་པ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་
 དབང་ཐང་དར་རྒྱས་ལ་གསོལ་འདེབས་ལྷོད་པའི་བྱ་
 འགུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། བཅོན་པོའི་རྒྱ་མཁུན་གྱི་
 འོན་པོའི་ཉེ་བ་རྒྱ་འོན་གྱི་འོས་འགན་གཙོ་བོ་ནི་ཉེ་
 མཚོན་འདྲི་འདུལ་གྱི་བྱ་འགུལ་བརྒྱུད་ནས་བཅོན་པོའི་ལ་
 གནོད་སེལ་རྒྱུན་རྒྱུག་བྱས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་དར་ཁིང་རྒྱས་
 པར་ཁག་ཐག་ལྷོད་པ་ཡིན། བཅོན་པོ་རྒྱ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་
 བས་བཟུང་བཅོན་པོ་ལྷོན་རྒྱལ་ལྱིས་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་
 ཉེ་ལ་བསྐྱེན་བཀུར་ལྷོད་པ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ལས་དོན་
 གསལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྗེ་བ་ཡིན། རྟོན་པོ་ཏུ་ཉར་ཚོགས་
 ལུས་ཡོད་པའི་བྲག་བཙོས་དེ་མོར་ཐེར་ལྷག་ཏུ་བཞོད་
 ཡོད་པ་ལྟར་ན་གྱི་ལྷན་བཅོན་པོ་ལྷོན་འདས་ལུས་རྗེས་
 རྒྱལ་ལྷན་རྒྱ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་གྱིས་དམར་མཚོན་ཆེན་པོ་ལུས་
 ཉེ་རྒྱལ་ཁབ་ལྷ་བཅོན་གཞི་བརྗོད་ཅན་ཏུ་གཏོང་བ་ཡིན།
 འདི་ལས་གཞན་དམག་དོན་གལུལ་འབྲུག་ལྷོད་པའི་
 ལྷོན་དུ་ཉེ་ཚོགས་ལ་མཚོན་ལྷོན་ལྷོད་པའི་མཚོན་ཚོན་ནས་
 ཉེ་ལ་རྒྱལ་ལས་འདུག་ལུས་ཉེ་དྲག་པོའི་དྲག་གདོན་རྒྱལ་དུ་
 བརྒྱག་པར་ལྷོད་ཅིང་། དོན་འདི་དག་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་

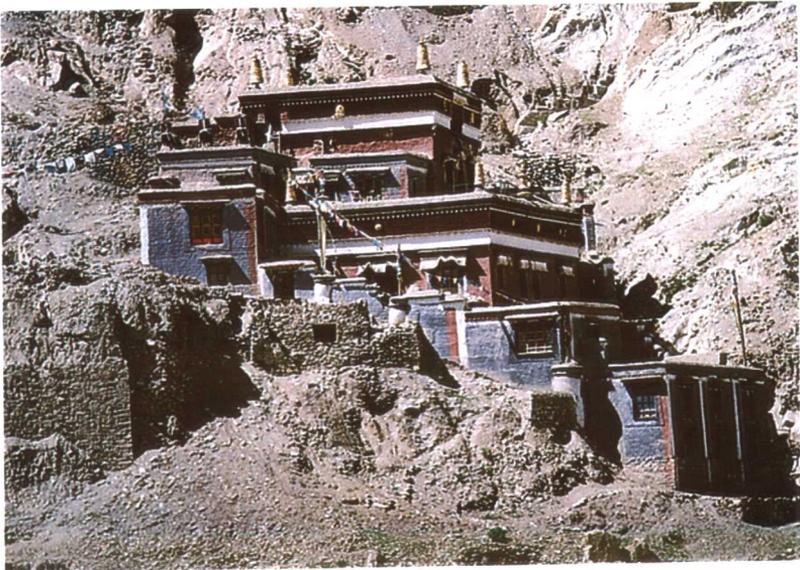

ཀོང་ལུགས་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་དཀོན་པ་

རང་རྒྱལ་དུ་དང་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཚོས་
 ལུགས་ལ་བརྒྱད་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་
 ལུགས་དང་ཐེག་དམན་ལུགས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་
 ཆེན་ལུགས་ལ་ཐོད་བརྒྱད་ནང་བཟུན་དང་རྒྱ་བརྒྱད་
 ནང་བཟུན་རིགས་གཉིས་བགས་བ་ཡིན། ཐོད་བརྒྱད་
 ནང་བཟུན་ནི་རྩི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་དུས་འགོར་
 རྒྱུ་བཅན་གླམ་པོས་མདོ་དབུས་མཐོ་སྐང་གི་ཚོ་བ་ཁག་
 གཅིག་རྒྱུར་བྱས་ནས་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་བཅུགས་
 པ་ནས་བཟུང་ཉེ་ཐོད་དུ་དང་བྱུང་ཆེན་པོ་བྱུང་། རྒྱུ་
 བཅན་གླམ་པོས་ཁབ་དུ་བསྐྱས་པའི་བལ་ཚོའི་བལ་
 བཟའ་ཤོང་རྩོད་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འུན་ཤིང་ཤོང་རྩོ་
 རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོའི་པ་ལུལ་ནས་རྩོ་པོ་ཤུག་ལུ་ལོ་

གདན་འདྲེན་ལྷན་པ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་དར་བའི་
 རྣམས་མཚན་ཞིག་ཡིན། ཀོང་ཚོ་རྣམ་གཉིས་ལྟ་སར་
 འཕྲུང་རྗེས་སྲོང་བཙན་རྣམ་པོས་ལྷ་སར་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 ཚོགས་ཏུ་ལྷ་ཁང་ཆེས་ལྷ་མོས་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་
 དར་རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེ་བཞེངས་ནས་སངས་རྒྱལ་ཚོས་
 ལྷགས་པོད་དུ་བྱུང་བ་ལྷེལ་བྱེད་པའི་དབུ་བཅམས་པ་རེད།
 དེའི་ནང་དུ་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་
 འུམ་མེར་ཀོང་ཚོས་གདན་དྲངས་བའི་ཤུག་ལུ་ཞེ་སྐྱ་
 འབྲི་ད་ལྷའི་བར་དུ་བདག་ཉར་བྱུང་བ་བ་མ་ཟད་
 དད་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ཐག་རིང་པོའི་རལ་བ་བྱུང་
 དུ་སང་ནས་མཚོད་མཇལ་བྱེད་པའི་ཆེས་སྲུ་བ་མེད་པའི་
 རྒྱ་འབྲེལ་ཡིན།

སྐྱུང་མཚན་པ་ལྷ་གྲོ་ལྷ་ལྷན་བཞེངས་ཀྱི་དབུ་བཅམས་ལྷེལ་བྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བཞེད།

སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་ནི་མི་མཉམས་ནས་དཔ་
 ཡོང་བའི་ཚོས་ལུགས་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་རྒྱལ་སྤོང་
 བཅན་རྣམས་པོས་དཔ་ཚོས་སྤེལ་བར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་
 ཚོབ་ནའང་དུས་དེར་གོ་གནས་གཙོ་བོ་ཟིན་པའི་སྤོང་
 རྒྱན་བོན་པོའི་རྣམས་ལུགས་ཀྱིས་དོ་རྒྱལ་བྱས་པར་བརྟེན་
 སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་ཁྲུབ་སྤེལ་བྱེད་པར་བཀག་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་བཟུངས་ཤིང་ཉུང་ལེན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཚིག་ཚང་
 “ཉེན་མོ་མའི་བརྟེན་ན་མཚན་མོ་འདྲིས་བཞིག” པས་
 ཚོས་སྤེལ་མཁན་དང་ཚོས་སྐོབ་མཁན་ཚུགས་གཉིས་
 ཀྱིས་ཉོན་པོ་ལུགས་འགྲུབ་རེས་བྱས་ནས་ལྷག་མེད་ཁ་
 རྫོང་དུ་བྱུང་། དེ་ནས་དུས་རབས་གཅིག་གི་རྗེས་ཀྱི་
 བཅན་པོ་ཁྲི་སྤོང་ལྟེ་བཅན་གྱི་དུས་རབས་ལུ་སྤེལ་བས་དུས་
 པོན་པོའི་རྣམས་ལུགས་རིམ་གྱིས་ཉམས་ཉེ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༤༩༩ལོར་བོད་ཀྱི་མཚོག་གསུམ་གྲུན་འཛོམས་ཀྱི་
 དཀོན་པ་ཚོག་དང་པོ་སྤེ་བསམ་ཡས་དཀོན་པ་སྟོ་ཁ་ཏུ་
 རྒྱག་བཟབ་པས་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་གངས་ཅན་
 རྫོང་ས་ལུ་གཞི་བརྟན་བྱེད་མོ་ཚུགས་པ་རེད། ཡིན་
 ཡང་བཅན་པོ་རིམ་བུ་ལྱིས་སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་ལ་
 རྒྱབ་སྐྱོབ་ལུགས་ཆེན་མཚན་ནས་དགེ་འདུན་པ་སྤིང་གྱི་
 ལས་དོན་དུ་ལུགས་ཚོག་པ་བྱས་ཤིང་“ཁྲིམ་ཚང་བདུན་
 རེས་དགེ་འདུན་རེ་གསོ་བའི་” སྤིང་བྱས་ལག་བརྟུར་
 བྱས་པས་སྤྱི་ཚོགས་འགལ་བཟུར་ལས་ཆེ་དུ་སྤོང་བ་མ་
 ཟུང་བོན་པོ་རྣམས་ལ་ལྷར་བཞིན་རུས་པ་ཡོད་པས་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་